

Olga Tokarczuk

Străveacul și alte vremi

Traducere din limba polonă și note
de Olga Zaicik

POLIROM
2020

Cuprins

Vremea Străveacului	5
Vremea Genovevei.....	8
Vremea îngerului Misiei.....	12
Vremea Kloskăi	15
Vremea Omului Rău	23
Vremea Genovevei.....	26
Vremea moșierului Popielski	34
Vremea Maicii Domnului din Jeszkotle	37
Vremea lui Michał.....	39
Vremea Misiei	41
Vremea râșniței Misiei	43
Vremea părintelui paroh.....	46
Vremea lui Eli.....	51
Vremea Florentynkăi.....	53
Vremea Misiei	57
Vremea Kloskăi	62
Vremea lui Michał.....	66
Vremea lui Izidor	70
Vremea moșierului Popielski	74
Vremea lui Pluszcz Înecatul	80
Vremea bătrânului Boski	83
Vremea lui Paweł Boski	85
Vremea Jocului.....	87

Vremea Misiei	91
Vremea lui Michał.....	94
Vremea Florentynkăi.....	97
Vremea casei.....	99
Vremea Papugowei	102
Vremea îngerului Misiei.....	105
Vremea Kloskăi	107
Vremea Rutei	110
Vremea lui Dumnezeu	117
Vremea moșierului Popielski	119
Vremea lui Kurt.....	123
Vremea Genovevei.....	128
Vremea Şenberților	131
Vremea lui Michał.....	133
Vremea lui Izidor	136
Vremea lui Ivan Mukta.....	141
Vremea Rutei	144
Vremea Misiei	146
Vremea Omului Rău	149
Vremea Jocului.....	151
Vremea Misiei	153
Vremea lui Michał.....	157
Vremea lui Pluszcz Înecatul	159
Vremea lui Michał.....	162
Vremea Genovevei.....	164
Vremea moșierului Popielski	169
Vremea Jocului.....	172
Vremea lui Paweł.....	174
Vremea ciupercăriei.....	177
Vremea lui Izidor	179
Vremea Kloskăi	183
Vremea Rutei	185

Vremea Misiei	187
Vremea Adelkăi	190
Vremea lui Paweł.....	193
Vremea Rutei	195
Vremea Misiei	197
Vremea livezii.....	200
Vremea lui Paweł.....	203
Vremea Morților	205
Vremea Rutei	206
Vremea Jocului.....	208
Vremea Lilei și a Maiei.....	210
Vremea teilor	213
Vremea lui Izydor	215
Vremea Papugowej	221
Vremea lui Izydor	225
Vremea Kloskăi	230
Vremea Jocului.....	232
Vremea lui Izydor	234
Vremea cătelei Lalka	239
Vremea nepoților lui Popielski	242
Vremea moșierului Popielski	245
Vremea Jocului.....	250
Vremea Stasiei Papugowa.....	251
Vremea lucrurilor cvadruple	254
Vremea Misiei	262
Vremea lui Paweł.....	266
Vremea lui Izydor	269
Vremea Jocului.....	273
Vremea Adelkăi	274

Vremea lui Ivan Mukta

Ivan Mukta îi arătă lui Izydor toate lucrurile importante. Începu prin a-i arăta lumea fără Dumnezeu.

Apoi îl duse în pădure, unde erau înmormântați partizanii uciși de nemții. Pe mulți Izydor îi știa. După aceea făcu febră mare și zăcu în dormitorul răcoros, pe patul soră-sii. Misia refuză să-l lase să intre pe Ivan Mukta.

— Pe dumneata te amuză să-i arăti toate grozăviile, iar el e doar un copil.

Până la urmă îl lăsă pe Mukta să se aşeze pe patul bolnavului. Acesta își puse carabina la picioare.

— Ivan, spune-mi despre moarte și ce e după aceea. Și spune-mi dacă sufletul meu e nemuritor, îl rugă Izydor.

— Ai o scânteioară ce nu se va stinge niciodată. Și eu am una la fel.

— Toți avem? Și nemții?

— Toți. Iar acum dormi. Când te faci bine, te iau la noi, la pădure.

— Du-te, te rog, spuse Misia, aruncând o privire din bucătărie.

Când Izydor s-a făcut bine, Ivan Mukta își ținu făgăduiala și-l luă cu el la unitățile militare sovietice, staționate în pădure. Îi îngădui să se uite prin binocul său la nemții din Kotuszów. Izydor se mira că, văzută prin binoclu, nemții nu

se deosebeau cu nimic de ruși. Aveau uniforme de aceeași culoare, același fel de tranșee și aceleași caschete. De aceea înțelegea și mai puțin de ce au tras în Ivan, când în tașca lui de piele aducea ordinele de la locotenentul cel posomorât. Au tras și în Izydor, când îl însoțise. Izydor a fost nevoie să promită că nu va povesti nimănuia cele întâmpilate. Dacă ar fi aflat taică-său, l-ar fi rupt în bătaie.

Ivan Mukta îi mai arătă ceva despre care Izydor nu putea vorbi nimănuia. Nu că nu i-ar fi dat voie Mukta, ci pentru că amintirea faptului îi stârnea neliniște și rușine. Aceste sentimente erau prea mari ca să scoată vreo vorbă, dar nu și ca să nu se gândească la ele.

— Toate se leagă între ele. Așa e dintotdeauna. Nevoia de a te aduna cu alții e mai puternică decât toate. E de ajuns să privești în jurul tău.

Se lăsa pe vine pe poteca pe care umblau și-i arătă cu degetul două insecte împreunate.

— Ăsta e instinctul sau ceva ce nu poate fi stăpânit.

Brusc, Mukta se descheie la pantaloni și-și scutură organele genitale.

— Ăsta este instrumentul pentru a te uni. Se potrivește cu gaura dintre picioarele femeii, pentru că există o ordine pe lume. Orice lucru se potrivește cu un altul.

Izydor roși ca focul. Nu știu ce să spună. Își lăsa privirea pe cărare. Ieșiră în câmp, dincolo de Delușor, unde nu-i puteau ajunge gloanțele nemțești. Pe lângă clădirile părăsite păștea o capră.

— Atunci când sunt puține femei, ca acum, instrumentul se potrivește cu mâna, cu fundul altor soldați, cu o scobitură în pământ, cu tot felul de animale. Stai aici și privește, spuse Ivan Mukta și-i întinse lui Izydor șapca și servietă cu hărți.

Fugi în direcția caprei, își întoarse carabina spre spate și își lăsa pantalonii în jos.

Izydor văzu cum Ivan se lipește de fundul caprei și începe să miște ritmic din șolduri. Cu cât deveneau mai iuți mișcările lui Mukta, Izydor încremenea mai tare.

Când Mukta se înapoie să-și ia șapca și hărțile, Izydor plângea.

- De ce plângi? Ți-a fost milă de animal?
- Vreau acasă.
- Sigur, du-te. Toți vor să se înapoieze acasă.

Băiatul îi întoarse spatele și fugi spre pădure. Ivan Mukta își șterse fruntea transpirată cu palma, își puse șapca și, fluierând trist, porni mai departe.

Vremea Rutei

Kloska se temea de oamenii din pădure. Se uita la ei din ascunziș, când tulburau liniștea pădurii cu trăncăneala lor. Aveau haine groase pe care nu le scoteau nici când era foarte cald. Cărau cu ei arme. Încă nu ajunsese să la Wydymacz, dar presimțea că asta se va întâmpla mai devreme sau mai târziu. Știa că se pândesc unii pe alții ca să se ucidă și se întreba unde ar putea fugi de ei, luând-o și pe Ruta. Deseori rămânea peste noapte la Florentynka, dar în sat Kloska se simțea neliniștită. Noaptea visa că cerul este un acoperământ din metal pe care nimeni nu e în stare să-l ridice.

Kloska nu fusese de mult în Străveac și nu știa că drumul spre Wola a devenit un hotar între ruși și nemți. Nu știa că Kurt o împușcase pe Florentynka și că roțile automobilelor militare și carabinele îi omorâseră cainii. Săpă un adăpost lângă casă, ca să aibă amândouă unde să se ascundă când vor veni bărbații în uniformă. Se lăsa furată de gânduri săpând adăpostul. Fu neprecaută. Îi îngădui Rutei să se ducă singură în sat. Îi pregăti un coșuleț cu legume și cartofi furați de pe câmp. Abia după plecarea Rutei își dădu seama că făcuse o mare greșeală.

Ruta o luă din Wydymacz spre sat, la Florentynka, pe drumul ei obișnuit. Pe la Papiernia, apoi pe drumul spre Wola din marginea pădurii. Ducea coșul de răchită cu alimente

pentru bătrână. Urma să aducă de la Florentynka un câine, care să le apere de oameni. Mama îi spuse că, de îndată ce-o să vadă vreun om, indiferent c-ar fi din Străveac sau unul străin, să intre în pădure și să aştepte.

Ruta se gândeau la câine, când văzu un bărbat care urina pe un copac. Se opri, apoi începu încetișor să se retragă. Atunci un ins foarte puternic o apucă de umeri și o strânse până la durere. Cel care urina veni la ea în goană și o lovi peste obraz atât de tare, încât căzu. Bărbații puseră carabinele jos și începură să-o violeze. Unul, apoi al doilea și al treilea.

Ruta zăcea pe drumul spre Wola, care era hotarul dintre nemți și ruși. Lângă ea se afla coșulețul cu legume și cartofi. Așa o descoperi cea de-a doua patrulă. Bărbații purtau uniforme de altă culoare. Se culcau pe rând peste ea, și pe rând își dădeau unul altuia carabina să și-o țină. Apoi, stând lângă ea, fumară și luară coșul cu alimente.

Kloska o găsi pe Ruta prea târziu. Fetița avea rochiță ridicată până la gură și trupul plin de răni. Burta și șoldurile îi erau însângerate, peste ele se aşezau muștele. Își pierduse cunoștința.

Maică-sa o luă în brațe și o aşeză în groapa pe care o săpase lângă casă. O aşeză pe frunze de brusture, miroșul lor îi amintea de ziua când îi murise primul copil. Se culcă lângă fetiță, ascultându-i respirația. Apoi se sculă și cu mâini tremurătoare amestecă ierburile. Miroseau a angelică.

Vremea Misiei

Într-o zi de august rușii îi spuseră lui Michał să strângă toți oamenii din Străveac și să-i ducă în pădure. Ziceau că foarte curând Străveacul se va afla pe linia frontului.

Michał făcu ce i se ceruse. Merse pe la toate casele repetând:

— Foarte curând Străveacul se va afla pe linia frontului.

În grabă intră și în casa Florentynkai și, abia când văzu străchinile goale, își aminti că Florentynka nu mai e.

— Ce-are să se întâmpile cu voi? îl întrebă Ivan Mukta. Noi suntem în război. Frontul e pentru noi.

— Nevastă-mea e bolnavă. Nu se poate ține pe picioare. Vom rămâne aici amândoi.

Ivan Mukta ridică din umeri.

În brișcă se aflau Misia și Papugowa. Strângeau la piept copiii. Misia avea ochii umflați de plâns.

— Tată, vino cu noi, te rog. Te rog mult.

— Vom păzi casa. N-are să se întâmpile nimic rău. Am trecut prin altele mai urâte.

O vacă i-o lăsară lui Michał, a doua o legară de căruță. Izidor le scoase pe celelalte din staul și le tăie sforile de la gât. Nu voiau să plece, aşa că Paweł apucă un băț și începu să le lovească. Atunci Ivan Mukta fluieră prelung și, speriate, o luară peste ogorul Stasiei Papugowa spre câmp. Le văzură